

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**F. Ioannis Andreae Coppensteinii, Ordinis Prædicatorum
Theologi & Parochi Heidelbergæ Castigatio Apologiæ
Calvino-Catecheticæ**

Coppenstein, Johann Andreas

Moguntiaë, 1626

Ad Qvæst. CIII. Quid præcipit Deus in Tertio (Quarto) præcepto?

urn:nbn:de:hbz:466:1-35247

RESPONDEO. Per Sanctos iurare licet; pari modo, ac ratione; sicut eos inuocare fas vt secundarios Mediatore, & saluo Dei, Christi- que honore; imo ad maiorem vtriusque glo- riam.

DICO AD I. Inuocatio debetur aliqua San- ctis: patet supra ad quest. 98.

AD II. & III. Sunt cordium inspectores in DEO reuelante; sciuntque res nostras, dicto- rum à ministro modorum vno, vel pluibus. patet supra, ad q. 94.

AD IV. Minister captiosus est, & in San- ctos, Diuosque iniurius. Iam dixi quatenus ho- nor iuramenti etiam secundario Sanctis rite com- petat: non igitur blasphemauit. Nec contradi- ctionem implicanti: quia inspector cordium est DEUS per se: at Sancti subinde per Deum, & per accidens. Iam doce contradictionem, si possis.

AD V. Dispar ratio: Quia Dii gentilium erant inimici DEO; Sancti vero sunt amici: Ho- norque Sanctorum est Dei.

AD VI. Seruire duobus Dominis inuicem aduersariis nemo potest: at potest subordinatis sibi in Monarchia; quod est eò cordatius; quò concordantius, procedere; non claudicare in vtramque; vt pueriliter insultat Minister.

AD QVÆST. CIII.

Quid precipit DEVS in Tertio (Quarto) precepto?

MINISTER & Catechisus ex CALVINO, *Instit.* l. 2. c. 8 § 28. & *epist.* 51. & 278. conformia conso- ne tradunt.

1. Additio illa Parochi: *remotis peccatis*, n. l. erat o- pus: Quia peccatorum odium, fugamque nos magis docemus, quam aduersarij.

2. Deinde pro voce, *Schola*, tepoluit *Ecclesia Festa*. Si per ea intelligeret diem Dominicam, Natiuitatis, Resur. ect. Ascensionis, Pentecostes, Precum & ieiunij. &c. non multum contradicemus: vt quorum etiam apud nos solennis est observatio: Non vi præ- cepti diuini, aut expressæ legis; sed ad ædificationem tantum Ecclesiæ, cum Christiana libertate.

3. Sed quia intelligit festa Papistica; quæ Ecclesia Rom. extra, & contra Dei Verbum Sanctis mortuis

instituit, ea merito repudiamus: quia omnia falso ni- tuntur fundamento. Falsum B. Mariam sine pecc. ori- ginali conceptam: ita Mel. Canus in *Theologicis* l. 7. c. 1. n. 2. Bern. *epist.* 174. Falsum, eam, velut Enoch; vel E- liam, in cælum sublatam. Falsum, in M. f. præsens esse per substantialem panis & vini in Corpus & Sang. Christi conuersionem: vt *supra* q. 75.

4. Mortuis festa instituta sunt, quorum historiae a. poc. yphæ sunt: teste Cassandro Pontificio, in Consul. art. 21. c. 2. 3. *Quorum anima*, vt Augustinus ait, *cre- mantur in igne*.

5. Posito; omnia vero niti fundamento, repudi- anda sunt tamen & damnanda; quia per se manifestam idololatriam continent: cum Durandus in *Rationali* l. 4. c. 39. fateatur Festa soli Deo deberi.

6. Denique *Schola* in hoc præcepto continentur; neque Spongia Parochi vllatenus vox illa erat digna. Vbi enim præcipitur effectus, ibi & causæ præcipi- untur: sunt autem Scholæ causæ instrumentales, in quibus erudiantur iuuenes in doctrina pietatis & li- teris.

RESPONDEO. AD I. Excaluinizatione ea per opus erat; quin pluribus opus erat excal- uinizationis, ni molli brachio clementer vti sta- tuissem. En ita Catechismus: *vt à prauis actioni- bus vacem, Domino concedens, in serui* (remotis pec- catis) *vt per Spir. Sanctum in me suum opus faciat.* Causa insertionis est; quia Luthero- caluini- stæ fingunt, quod homo post iustificationem maneat peccator & iniustus, remaneantque peccata; non tamen imputentur. &c. Vide in *Luthero-calui. meo par.* 4. qq. 64. 69. inq; *Antichristo par.* 4. q. 38.

Deinde, ad illud, *Domino concedens*, addidisse me oportuit, *non passim à Deo necessitatus, sed cooperan- do eidem libere*: quia vtrumque pernegant Calui- nistæ.

NOTA autem quod minister veteratorie di- uerrat sensum additiunculæ meæ, *remotis pecca- tis*; & interpretetur de odio fugaque peccatorum futurorum; gloriaturque suos eam magis do- cere, quam aduersarij: Scilicet: Cum ego de patris peccatis remouendis loquar: nam ante iam monuit Catechismus, *vt à prauis actio- nibus vacem*, proinde ego tautologiam admittere caueri.

AD II. Minister sibi & Catechisi suæ ipse contradicit. Supra affirmat ambo, in hoc præcepto mandari Festa: hic negat: *non vi præ- cepti diuini,*

k

pti diuini,

pti diuini, aut expressa legis: cum Christiana libertate. &c. quod vtrumque hereticum esse docui ex Bellarmino in *Luthero caluinista* pat. r. q. 88.

AD III. Ecclesia Romana festum nullum vnquam instituit Extra, vel contra S. Scripturam: vnde calumniatur Minister. Nam festorum Christi & Mariæ plerorumque mentio materialiter fit in Scriptura: Cætera sunt iuxta Scripturam; non contra, neque extra simpliciter: Nam in tertio Decalogi implicite præcipiuntur: per Traditionem, quæ ipsa est fundata in scripturis, præscribuntur: In Euangeliis ac Epistolis, ad cuiusque Sancti festum ordinatis, velut arbor in semine, continentur. Proinde falsum dicit Minister, *Omnia falso niti fundamento.*

Verum est, B. Mariam vel sine pec. or. conceptam, aut in momento conceptionis sanctificatam fuisse: vt Cano, & S. Bernardo, & S. Patribus, ac optimis quibusque Doctoribus placet: non improbabiler. Hoc certum; Conceptionem omnino sanctissimam, velut auroram solis Christi orituri præuiam, ritè, sanctèque celebrari festiue.

Verum est, Deiparam Magnâ Animâ in celos assumptam esse: Corpore quoque sublatam multi, & graues, & sancti autores fiunt apud Pet. Canisium in *Mariæ*, & Ioan. Bonifacium in *Virginali* lib. 2. cap. 20: S. Augustinus, Andreas Cretensis, Cosmas hymnorum scriptor, Metaphrastes. &c.

Verum est, in Missa realem, corporalem, &c. præsentiam Christi adesse totius, inque Sacramento: patet *suprà* ad q. 75.

AD IV. Falsum est, Sanctorum festis celebratorum apocryphas historias esse: nominasset vel vnâ. Callander, vt Pontificius; non tamen vndique sanum sapit, verumque scribit; vt in illo ipso. S. Augustini vox ea cecidit occasione pseudoreliquiarum cuiusdam nefarij, errore vulgi cultarum, donec constaret casus.

AD V. Festa Sanctorum manifestam testantur gloriam, laudemque mirabilis DEI in Sanctis suis; & nullam in se continent idololatriam, vt calumniatur Hagiomachus Minister; Atque

sicut Adoratio soli Deo debetur Latreutica; & sanctis tamen: alia item Duleutica: ita & Festorum honos.

AD VI. Scholarum instituta, vt nunquam dilaudari sat queant; non tamen ad tertium Decalogi de Festis; sed ad quartum, de honore parentum, rectius pertinere videntur: esseque puerile reor, eas vt causas Instrumentales subtrudere effectui cultus festiui: quasi non sua etiam parentibus ac ludimagistris sit, debeatque Pietas secunda ab illa debita Deo, Diuisque cœlitibus.

AD QVÆST. CXIII.

Quid prohibet Nonum & decimum præceptum?

CALVINO suo Instit. l. 2. cap. 8 §. 46. &c. consona canit Minister cum Catechesi.

MINISTER etiam ad illa Care. hismi, *omni iustitia delectemur*, addidit à Parocho, *& eam operemur*; ait; Nil hic erat necesse: nam & nos studium iustitiæ ac bonorum operum requirimus; quin & ipsam iustitiam, &c.

2. Concupiscentia duplex est. 1. Naturalis & licita, vt appetere cibum. &c. Sic desiderium fuit Dauidi ad præcepta Dei, *Psal. 119 40* Salomoni. *Psal. 45. 12. Reges & Propheta videre desiderarunt, qua vos, Luc. 10. Gal. 5. Spiritus concupiscit aduersus carnem.* 1. Tim 3. *Si quis Episcopatum appetit, &c. 2. Mala & illicita, rerum aut per se malarum, aut prohibitarum, à Deo: Sic, Gal 5. caro concupiscit aduersus spiritum.* Hæc que rursus duplex: Deliberata, cum consensu voluntatis, Iac. 1. *Concup. cum concepit, parit peccatum.* Inde liberata, sine consensu; sed in sola cogitatione consistens: Ma 15. *De corde exeunt cogitationes mala.*

RESPONDEO. Et verò multum erat necesse: tum vt solidam iustificationem exaluinizarem: tum vt opera iustitiæ esse inuenerem; tum & hæc iustificationem exaugere: & salutis esse meritoria amplioris: tum denique ea ratione opera bona non esse duntaxat indicia gratitudinis.

DE II. Nota: Ministrum sibi contradicere: Hic asserit, naturalem esse concupiscentiam Dauidis, & Salomonis ad præcepta Dei. *Suprà quæst. 5. Sect. 2.* asseruit, Nos natura propensos